

Rådhuset i Köping

En markundersökning inför ett trappbygge

Arkeologisk antikvarisk kontroll

Fornlämning Köping 148:1
Rådhuset Kv. Dana 10
Köpings stadsförsamling
Västmanlands län
Västmanland

Ulf Alström

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Inledning.....	2
Målsättning och syfte	2
Undersökningsresultat.....	2
Tolkning och utvärdering.....	3
Referenser	4
Kart- och arkivmaterial	4
Otryckta källor	4
Litteratur	4
Tekniska och administrativa uppgifter.....	4
Kartfigur.....	5

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2012

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN:978-91-7453-178-7

Västerås 2012.

Sammanfattning

I samband med provborrningar inför ett trappbygge vid Köpings rådhus har en arkeologisk antikvarisk kontroll utförts. Kulturlagren från skruvborren dokumenterades med en profilitning samt en skriftlig beskrivning. Från de nedre och därmed äldsta kulturlagret togs organiskt material för en åldersdatering med hjälp av ¹⁴C metoden. Dateringen gav vid handen att det äldsta kulturlagret kan dateras till 1460–1650 e.Kr. Dateringen stämmer väl överens med tidigare dateringar vid Rådhuset i Köping

Inledning

Inför byggandet av en ny trappa till Rådhuset i Köping har Stiftelsen Kulturmiljövård utfört en arkeologisk antikvarisk kontroll. Kontrollen utfördes i samband med borringar för att beräkna marklagrens bärighet.

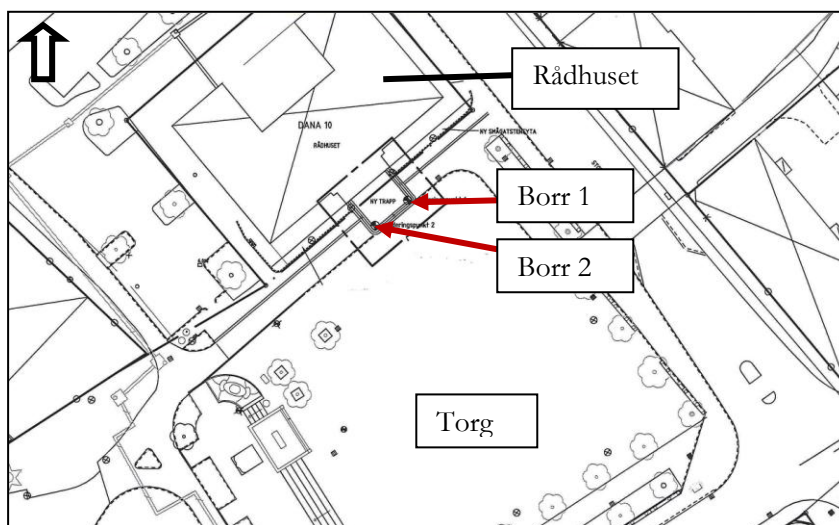
Den antikvariska kontrollen beställdes av Tekniska kontoret, Köpings kommun och utfördes efter ett beslut av Länsstyrelsen i Västmanlands län 2012-04-16 (dnr: 431-1278-12).

Målsättning och syfte

Målsättningen med den antikvariska kontrollen var att ta fram kunskapsunderlag om fornlämningen samt att skydda den från skada. Om fornlämningar berördes av markarbetena skulle dessa dokumenteras. I det här fallet var markarbetena av mycket ringa art eftersom endast provborringar genomfördes i syfte att förbättra kunskapen om markförhållandena. I samband med provborringarna, som var två till antalet, var målsättningen att dokumentera lagerföljden från materialet i skruvborren. Dessutom var det önskvärt att tillvarata organiskt material för ¹⁴C datering av det äldsta kulturlagret som ett komplement till tidigare undersökningar vid Rådhuset.

Undersökningsresultat

Inför bygget av en ny trappa till Köpings rådhus utfördes två jordborringar som var en del i den antikvariska kontrollen.

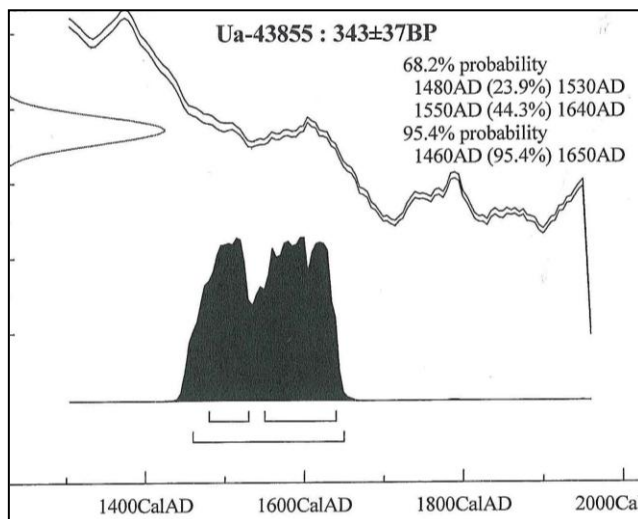


Figur 1. Planritning över Köpings rådhus och torg. De två provborrplatserna är markerade med röda pilar. De är placerade vid trappans hörn. (Karta Köpings kommun, Tekniska kontoret.)

Borrhål 1 placerades vid den planerade trappans sydöstra hörn. Från lager 4 togs en kvist för ¹⁴C datering.

①	0,2
	0,4
②	0,6
③	0,8
④	1,0
⑤	1,0

Figur 2. 1, Bärlager av sand och småsten. 2, Gråblå lera med tegelfragment. 3, träflislager. 4, Grått humöst lerlager med träflis. 5, Smågrusig lera eller infiltrationslager. (Profil från skruvborren skala 1:40.)



Figur 3. ¹⁴C prov taget från lager 4 (figur 2). Provet visar med 95% sannolikhet att kvisten och därmed lager 4 kan dateras till 1460–1650 e. Kr. (Possnert 2012).

Dateringen från borrhålet korresponderar väl med fyra ¹⁴C dateringar från två arkeologiska förundersökningar som tidigare utförts i anslutning till rådhuset. Tre av fyra dateringar hamnade med 95% sannolikhet i tidsintervallet 1440–1650 vår tideräkning. Det fjärde provet visar på en datering till 1420–1520 e. Kr. (Alström 2009, 2011).

Borrhål 2 visade på en störd lagerföljd. Här konstaterades att under det 0,4 m tjocka bärlagret fanns ett sentida gruslager som var 0,3 m tjockt. Kulturlager påträffades på 0,7 m djup. Lagret var 0,3 m tjockt och hade ett stort innehåll av träflis.

I båda borrhålen påträffades ren blålera på cirka 1 m djup.

Tolkning och utvärdering

De geologiska undersökningarna med skruvborr har visat sig värdefulla av två skäl. Kulturlagren som berörs av borrhålen kan beskrivas och dokumenteras stratigrafiskt. Därmed kan ¹⁴C dateringar genomföras av kulturlager.

Det andra skälet är att arbetet med trappans grundläggning kan anpassas efter på vilket djup kulturlagren påträffades. I och med det krävdes inga ytterligare arkeologiska insatser vid Rådhuset enligt beslut av Länsstyrelsen i Västmanlands län (Bergquist e-post 2012-04-10).

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Ekonomiska kartan 10G:80. Skala 1:20 000.

Planritning Köpings kommun, Tekniska kontoret. Okänd skala.

Otryckta källor

Possnert, G., 2012. Resultat av ¹⁴C datering av makrofossil från Västmanland. Ångströmlaboratoriet. Uppsala universitet. Uppsala.

Bergquist, U., E-post till Joshua Bender, Tekniska kontoret, Köpings kommun.

Litteratur

Alström, U., 2009. Kvarteret Dana i Köping. På gränsen till medeltiden. Kulturmiljövård Mälardalen. Rapport 2009:16. Västerås.

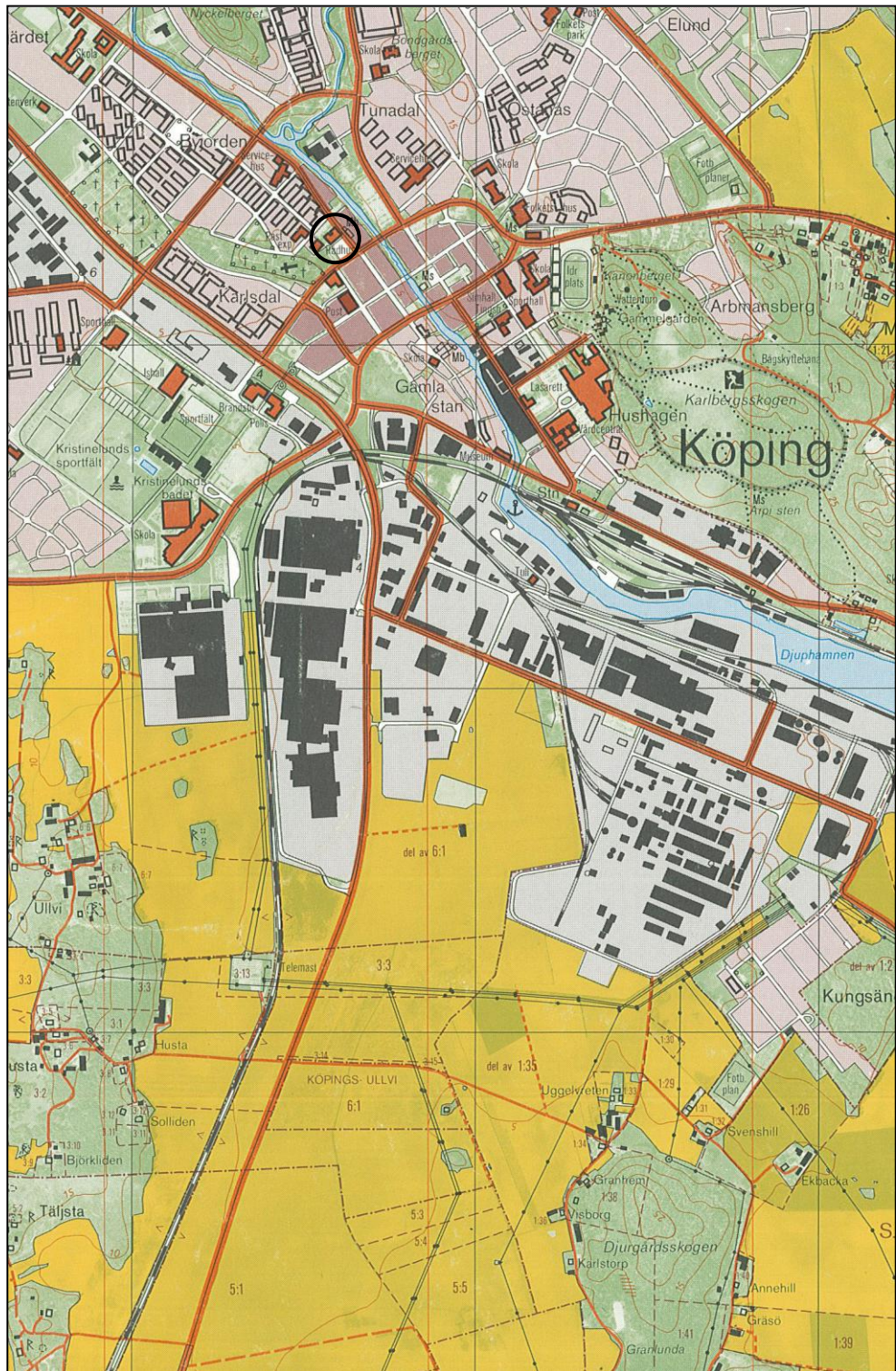
Alström, U., 2011. I skuggan av Köpings rådhus. Stiftelsen Kulturmiljövård Rapport 2011:17. Västerås.

Tekniska och administrativa uppgifter

KM projekt nr:	KM 12032
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-1278-12, 2012-04-16
Undersökningsperiod:	2012-03-20
Exploateringsyta:	2 borrhål cirka 0,1-0,15 m i diameter
Personal:	Ulf Alström
Belägenhet:	Rådhuset Kvarteret Dana 10 Köpings kommun Västmanland
Ekonomisk karta:	10G:80
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Koordinater:	X 6597705 Y 556152
Inmättningsmetod:	Manuell
Dokumentationshandlingar:	Förvaras på KM
Fynd:	Inga fynd påträffades

Kartfigur

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet Gävle. Ärende nr MS2012/02954.



Figur 4. Undersökningsplatsens läge markerat med en ring. Utdrag ur ekonomiska kartan. Skala 1:20 000.

